

T MARK

Library Sri Pratap College
Srinagar

= 4 JAN 2006

TO THE READER

NDLY use this book very carefully. The book is disfigured or marked or written while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of a set which single volume is not available the price of the whole set will be realized.

Sri Pratap College,

**SRINAGAR.
LIBRARY**

Class No. 891.441

Book No. N 34 N

Accession No. 23161 cp. IV

T MARK

Library Sri Pratap College
Srinagar

= 4 JAN 2006

شہرود نامہ

Library Sri Pratap College
Srinagar

میر غلام رسول تازی

Library Sri Pratap College
Srinagar.

Accession Number

Cost.....

Class No.....

23161

891. 441

N 34 N

cp. IV

کود نور پریشک پریش دہی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Library Sri Pratap College
Srinagar

تمہید

جبینک داغ، دینک میرہ، دیک سوز
دینک عشق، سینک جُشن نوروز
ز مانک حال، یارن ہنر حکایت
ز ہمتہ کتھہ ژون ہنر یاقن اندر بوز

نقداد — اکھساس

افتساب

از می کین مخروطن هینده تاوه

بنو

بوه خلیل الرحمن بنووس

رسم خط متعلق

کو شر رسم خط چھ بنو مت نوو۔ مینہ چھ
 کا شر کین کیشن ادین سیتو اختلاف تہہ کتہہ پٹہ رہ
 پرتہ کا نہ لفظ گرہہ لیکہ نہین تہہ پٹہ پٹہ سو بولنہ چھ
 یوان، میانہ کو گرہہ بین زیا بین بند لفظ تی سکلہ لیکہ نہ
 من پورہ تہہ پٹی شکل چھ۔ پتہ کتا بہ اندر چھنہ یہ اصول
 قایم رود مت کینہہ۔ تہہ کیارہ مینہ عزیز دوست
 سنتوش صابن چھ مفا جاتس مفا جائہ اون مت ویرہ۔
 اتہ اگر کینہہ ثواب آسہ یا گناہ، سو چھ مینہ امسی عزیز دوشہ
 نترہ گردنی۔ کیشن جابن چھ یہ نوو رسم خط سچاہ کھران
 مگر کیاہ کرو، مجبوری ہند یا کھ ناؤ چھ صبر۔

مینہ غلام رسول نازی

تعارف

اگست ۱۹۵۳ء بروز ہفتہ چھبہ نہ مینہ زاہ کاشری پاچھ
شاعری کر میتر لوبہ اوس اردو کلام لیکھان، اگست ۵۴ء
اس میتر پید شاعر نے کنویشن پندر اکھ لامتناہی
سلسلہ شروع، مینہ اوس سرکاری جینٹلمنس انڈین
شاعر نے کنویشن انڈر شائل یوان پید میں شاعر
میتر اگر چہ آسی کینہ خدش کلام کاشری شاعر نے کلام
بورہ ناوان، مگر اکثر آسی مہم نہ ہم کیا دناوان سوہ
انہ اوسکہ شاعری ناؤ کوڑمت، دافہ چھہ یہ رنہ بوی خہ دسانہ
شاعر کوڑس لوبہ مایل کاشری شاعری کرش کون، یو میترہ نہ
خص صین اکھ نو جوان، خہ داہ دین مت صحت پیدیا نہ امہ
فکاک ذمہ دار، یکبارہ تھوڑے لایعنی اوس آسان پویش
زیوڑہ پختہ کابہ اوس کن دوان پڑہ -

میں قطعاً تن اندر چھ کم و بیش تھی یہ منہ پر مین
 دہن کہن وری میں محسوس کوزا چھو دچھ تہ کنو پوز۔
 یہ کہتہ میند تذکرہ چھ ضروری زہ اکثر خیالات
 چھ حضرت اقبال رحمۃ اللہ علیہ پسندی میں چھ پانہ
 ترجمہ کورشت یا استفادہ۔ - یوکتہ حدیں تمام تھیں
 انہ اندر کامیاب پدمت، تکرر توئی پانہ فاصلہ۔
 میا یو یو قطعاً تو سستو اگر اگر اچھ اسکیار
 پیدہ ایسا اکئی دل محمد عربی سندس عشق اندر گرفتار
 سپوہ بہ زانہ بہ گوس آزادا۔

امیدوار بخانتہ
میر غلام رسول نازکی
کائنات اللہ راہ

کاشی دربارہ
میں

۱۰۶

۲۶- محرم الحرام ۱۲۸۶ لایه یوم یحیث

جُيْدُنْكَ دَاغْ دِيْنُكَ سَرْمَه دِلْكَ سَوْن

1.

✓ ①

غمن منتر گیر اوسس یا دیویم
چیکو پنجه بدن تر و دم کو دم و اش
تر هژدن درایه اوبرس تیره و زل
سکس زن ترا و بر تریتو اندری گاش

✓ (۲)

جُدائی ہندو شبن روٹ طول کھینا

غمو و تو ہم دلس منتر مول کھینا

ز لیم کڈ زول نمک حشمن جیم کاش

مچھروالوچھ کوز مت زول کھینا

(۳)

نَمَنا چھم پَن سِر ڈیشہ با فاش
برِمان چھم رُو بُو وچھن کپوتھ چھ نقاش
اَنس چھم عقلہ بنتر لوراه اَنس کیتھ
گرھی کیاہ کم دَنم دِچن اچھن کاش

(۴)

مہ فرعونش تختی ماروہ کیاہ طور
اچھن یس گاش تھووک نرس کیاہ کراں قدر
خو داہ تراؤتھ خو دایس یس بناوم
نئی تہم تالہ منیہ پھڑاؤ غم لور

(۵)

وٲان چُھس زہ یوٲکھٲاں چُھس کٲٲہ پٲٲاں چُھس
وٲاں چُھس پوٲز بنان لُحہ تہ کاٲز
تہ چُھک مہیاٲن ہہاٲن مشر شہنشاہ
بہ چُھس چاٲن ہہاٲن مشر مسافر

٦

نہ چھم سوزاہ نہ چھم داغاہ جبینس
خلوصاہ یس مبیہ کرے صاف سیش
دلس منتر چھم بستمہ معبودہ ساساہ
دیوتم سجداہ ٹھولاہ لایم زمینس

(۷)

سیدھاہ کا لاه مینہ و وٹھم پورساران
گر تھان چھم رات دوه اہے کاتہ چاران
بہ تھون طرفن اندر کورس گرفتار
چھ پالسن لامکانس ڈالہ ماران

⑧

✓

زمینش، دولتش، بخت ته جای
سوه کهن مهن، دوه کهن داوین بدای
گرین کپن شرین بارش ته بای
منان چپس ایدهن ساسن نومه دای

⑨

نہ چھی باغاہ نہ چھی پوشاہ نہ اولاہ
نہ چھی دوداہ نہ چھی عشقاہ نہ لولاہ
ژہ کیاہ زانکہ غمچہ تلخی نہ مستی
نہ چھی بویاہ نہ چھے موجاہ نہ مولاہ

①

ژده چھکھ واناہ ژده چھکھ میناہ ژده چھکھ گاش

سینس و و گنيس پوان چو پوی چھ پرتو

پہ گو برحق تہ پوز، لیکن کتھاہ بوز

لسن زانکھ مرُن زانکھ نہ کیاہ گو

پہنچا اوسس بج چائس لامکائس
 رینڈی آسیم نہ کھور دوسلن نہ چھائس
 بلائے آیم پھورس پائس توڑس پور
 پیوم دائس، لوکس روئیس نہ پائس

بہ چھپس زاناں رتہ چھکے مشتاق میوہی

نہ چھے نیند نہ چھے نہتہ میانہ داوے

بہ زن و نہ ہاڑیہ گوی ہمراز شیطان

میہ کیاہ کورے میہ کتھ کورنھن اکاے

تہیہ دوپ تھم سجدہ دیون صبح نہ شان

دو پتھ سجدے کراں چھی پوختہ خامن

میہ دیونٹ مے سجدہ روزی جائے پن

میونٹھ یا جاہ تہیہ بڑا واران گامن

بُوَ جُھپس زاناں تہہ جُھکھ ماک تہ مونتار

مینہ نا پچیرس جُھ مانشاہ کھالسن وار

اما و نتم دلس پُچھ جُھم سیٹھاہ بار

منارِ ب چھا خلیلن کپوت تھون نار

✓ (۱۵)

کرم فکراہ دلس ر ووم قراراہ
یہ کیاہ ظلماہ یہ کیوتھ پروردگارہ
خلیلن تے کلیم ہدیدی شہناؤ
ابو جہلن تہ عتبہن چھا شماراہ

کین، گری، بار، شری دولت نه طافه

حکومت، دوه، شهنشاهی امیری

پھوڑ ساری پوتلو چشن می گاش

کری مہوود برحق دستگیری

مہ کر پتہ کائنہ مجھوس عبادت
 گرشکھ رسوا بنی نو نیک نامی
 کنی مسبود برحق چھی ستروار
 دُکری ہی سجدہ اکر ہی کر غوہ لآمی

نشان بالن سبب ان پھلیم پُدی

اچھو سینو د جوے چیم درامتر تہ و دی و دی

نمیں سنگیں دس دو تم نہ زوک تل

کراں نلوٹھ کنین آ، پچو د گینو ز دی

کتھاہ صُبْحَس دُنی صِبْحِکِ سَتَارَن
 رَوِ پس چائِشِ ہِم عالم چھِ دارَن
 مکرِ پس چانہ نیہ موتن قبر کھنڈِ
 سو کیاہ منگہ دولتش مارَن تہ دیارَن

سوسندرمال پھیران اُس آرن

کھن گو و گینہ و نہ وُن سبزہ زارن

ژ لان تھپہ تھارہ بُتھ چھول آبشارن

دیاں تلی تارہ نظراہ کٹر بہارن

گُلّالمن باغوانس وون اُتی روز
مینہ کر میخنتہ مہ ژڈ ژواکھ کتھاہ روز
چھ روزاں شین ریتن ہر دُچ تباہی
فقط کینشن گرین پوشاں چھ نوروز

وِناں چھس ماگھ مارِس، پُور مارِس

تہہ ما مانکھ تہہ چھہ تھپھہ کاٹھ جارس

تہہ چھی شبنم وچھتھہ دل کرایہ ماران

مہہ باساں اوٹ چھہ مارین پٹھہ بہارس

مینہ وون نس بایہ سیدی خالین خبردار
 مہ بن ہرگز مہ بن جس خنس خریدار
 مینہ کو پانس تہ بی تارن وولم نال
 وینک تال چھپس عذابس مشر گرفتار

ہلالاہ گوئنتہ ماہے تما ماہ

زوالن پتھ پیٹھے کرفن سلماہ

چھہ اکر سی ماہہ زاہتی غم نہ شادی

چھہ پرتھ صُبھس پتے آسان شاماہ

نيس سٲه آسه ڪٽڪي زون پڙ لان
 ڪن ڪڙهه باڻڪر سٲند الله اڪبر
 يٽهي ڪٲه ڪاش ٻيه نالڻ هٽي ٽههه
 رڙهه اه بر و نهه ٻهه ٻهه چي رحمتڪي بر

زنیہ کن دیشھہ زنیہ پوشن د لان رنگ

دیکھو دنیہ چانی پورین دل کراں تنگ

یہ روشن چون چھم تراواں چھو کن لون

وٹھن کبہ جار کر زخمن سیمیم انگ

ستار و زونہ و دُون چھو سائی محل
 زینہ کیاہ گوی کیاہ چھکھ روز تھ تہا
 وقشاہ تراوتھ کرن نظراہ نہ و دُون مکھ
 گوتھم اکھ محرمہ یس ران و نہا

ز مینس پیچہ ژ لنتہ و ژ تھ سورگہ خوراه

کشیر آیس دس مینس برابر

ژ مٹہ کھا جکہ ژ جس اٹھ دار پیر تھ

مکو تھ ناؤ کوڑ مانس بلک سرہ

اکھاہ بوزم وناں غم کوڑھ نہ آسُن
 ملکہ بنہ ما، سیٹھاہ آزاد گرتھ ما
 مینہ دوپ مس غم چھ پیغیر بناوان
 مینہ نے غم آسہ ہے بُر باد گرتھ ما

یُنبر زله نال وول قُرن ته پیرن
 بهارن تل مشر باعن ته پیرن
 سنین و و گنین هیون پون کاش سونتک
 چُهو درامت و اش یو پنین نه ویرن

یہ چھ انسانہ ہنر بُدِ ہش علامتھ
 ہے کتھ برزباں چھس تا قیامتھ
 از یک دودہ کیاہ ونے کوتاہ کڈر پیوم
 سیٹھاہ رتو دودہ کجامس راتھ تامتھ

سہ کس بس گاڑے پاواں گاڑے جا رہا
 سیدین سادون کراں گلزارِ نار
 مہ سن بار یکین نمودن روزِ غم ترا
 پہ کبوترِ چھٹی پشیرِ یہ وردگار

(۳۳)

وچھکھ پانے زہ دو نوے رُدی بنوں

اگر زانہ کلا تراو کہ آب تیس

چھ کھے داناہ نہ سن پانے لکھ پے

بنیا یارز کینس تے اُصیلَس

خود داه نرأوتھ من یجر لوگ دیارن

دلازار سی کرن باین نہ یارن

خوار تھ کر نہ لوگ پر ہمیز گارن

اچھن نس گاش نیو پر ورد گارن

ہو چھم محرم پہ چھم دلدار باسان
 دیاں چھس مشکلن کر غم مینہ آسان
 دریاہ چھس دواں پنہ سن ضمیر
 پتو لاکن یمن آساں یمن پان

ہلاکو خان بغداد دے دوان تار
 کراں اکبر جلال الدین دربار
 یوان دودہ پانستہ تھوہ ماراں نہ گڈاں
 پتو چھی تاوئن باز رہہ سمسار

یو تا متھ وارہ چھکھ در دست چھی کار

تو تا متھ بائی تے شرری باڑے یار

نخہ داہ رچھنے مہ کڑھو نے زاہنتہ بیور بون

پہ دیناہ چھی دمس سینتی نمسکار

مژراون نم دپاں چس و اہ کون کون
 دزان چم ترہ مشرے زہیو چم نہ کوٹس
 لماں چس ہونز چم زہیاں زہوٹاں راو
 کینکہ کھیوتی، پان مٹوون مہ شوس

(۳۹)

پھلے لہجہ بڑھ چہ گلزارن نہ پوشن
نظر و چہرہ و چہرہ تھکاں چہم تھپس نہ پوشن
گلارن زانگہ زن کریمتی چہرہ روشن
جو آنی ہند متنا درا و پوشن

(۴۰)

سَراہ وینہ ماتہ کاهنہ گورثہ مانہ بوزن

سَراہ بیں شوبہ سحر گس ڈالہ سوزن

لسن کیاہ گومرن کیاہ گومبہ نش بوز

مُرن بیں توک تمس توک زندہ روزن

(۴۱)

دُچھم پوت زونہ پوت لوت زھائے چائی
گنے میم کل، سنے میم گرے چائی
پہ کپنہ او سُم دُچھن کھو دوری نہ دوم
انے میم اچھو، گنے میم رائے چائی

ہنس تراواں کنی رز خاصہ عامن
 بدن نیکن، سیدین، پوہ ختن نہ خان
 سیٹھاہ جابر نہ زور اور دچھم موت
 وٹھاں گردن کمن عالی مقامن

کھنان پنہ نین خیالن چھکھ قبر کیاہ

یہے فکر اہ زہ رت کیاہ چھم زہر کیاہ

پنہ کفو چھکھ کراں تدبیرہ ساساہ

کرن وائس کرن آساں خیر کیاہ

سناں فُضوین نہ چُپس ز اگاں بُوہ نیان

نہ چُپس تھاراں نہ چُپس کھوڑاں بلان

کھنڈ داہ گز و سنی داہ گز برابر

مقامہ چھم عطا کو رمت خداین

کراں نوٹھ کینن صد پارہ یاوَن
 جیاتک فوٹک رُنو آره یاوَن
 مینہ مجرس بر ونٹھ کینہ وچیس گمٹرٹ
 کلاہ نو مرقہ بہتھ بے چارہ یاوَن

کران افرا سیابن مارہ یاون
 کمن سوعہ ندرن کراں آوارہ یاون
 سیٹھاہ جابر تہ زور آوارہ یاون
 گرہاں لوٹھاہ کرتھ دوه تارہ یاون

اگر کانٹہ ہا چھ نیس کو کار آسان
سے چائیں دینہیں منہ خارا آسان
عمل کیہ چیم نہ رحمتہ چانی چیم بس
خود داوند امیہ کری زیم کار آسان

سیٹھاہ کالاہ کرم تلخی گوارا
 وہں دُور نیر ژا نک رو دم ہزارا
 بہر تقدیر رو دس ناممل
 تو آفس زن جدا گا مثر پارا

بو تهذيب دنيوت خاص نيچ عامن

دژكه شاي ته آرا دی غوه لامن

کني مبعود هو ووه شهر وگامن

بو چپس وارث منن عالي مقامن

(۵۰)

بُئس احباب آسن بے مروت

یہودی نہیہ چھتس شوٹس قیامت

سیٹھاہ پر آر تھ رفیقن ہند ملاقات

تتس تاپس اندر باران رحمت

(۵۱)

زمانه پوشه وُن عیش نما ماه

نه تنه صبحاه نه تنه پیشاه نه شاماه

نه تنه شهره نه دریاواه نه گاماه

عطا کر تم پھی دلکش مقاماه

(۵۶)

شک گپہ کار دیت تھم زول کوڑس

بہم بے کار کٹراہ پیالہ کوڑس

کریم چائیں زمینس مالہ پوشن

ستن طرفن وزن الماس عجمس

جنداه لاگتہ اکھاہ آساں قلندر

چہ تراوان لونٹ چیرتہ ستھ سمندر

مہ سن ناوان تہ شکلن وچہ حقیقتہ

سکندر بخت چھا پرتہ کا نہہ سکندر

گلاس وون به ز اوینل نکتہ د اغن

بہ کورس خاریر نوک د یماغن

کریغی زنی حیم کیمیشینه زوننت چیم

به پوشاا کند عریه روزاا پوشاا عین

(۵۵)

بہ کورنٹس خارتہ مینہ بود کورنٹس

کرتہ موجود نامو بود کورنٹس

کلین منتر تراوتھم زولاند و قنکر

بہ لا محدود چس محدود کورنٹس

(۵۶)

گر خان چھپس تلی اگر لاکاں چھپس آب

پیواں تا پھاہ وہ و تھاں گرداہ غباراہ

دوہ ہے دوس نہ ہے کُتھس شنیاہ

دلاہ چھم حسرتن ہند مرکز اراہ

(۵۷)

بُتھس نیٹھ کو کُل پچانہ جورا

پنمتری زن یو سفس زولانہ جورا

میہ اچھ بے نور زن وارانہ جورا

اچھن مشرتس بُتھ میخانہ جورا

وُحِجَانِ اسرارِ گزشتہ روزِ تہِ خاموش

سِرِّ پائے تہِ سن ہر گاہِ تہِ چھپی ہوش

عموماً وچھ مینہ تھر سہنرے پیاری

خلیلین زارِ نمرودن چھکاں پوش

دینا غاہ تھو دِلاہ شامانہ دیوت تھم

پنن مے پو وھس سئی پانہ دیوت تھم

کر تھ کر آوتھ یہ سو ری راہہ روو تھ

اتھس اندر مہیہ نیچن بانہ دیوت تھم

(۶۰)

میںہ وچھ گائٹل دوہے غمگین آسان

کرہن زن ترخی ترن زن شین آسان

سبب اپنے لسن جنو لسن پڑھ میںہ وہم

چھ دائش فطر تباے دین آسان

جُدائی زن چھ ہر دُک واو آسان

دیان عشق چھیرہ و نر ناو آسان

کریم دودہ پائشہ حس مالہ پوش

گیم نفرقہ و چم نتہ تاو آسان

زُہ دُشمنِ چھم بہ چُپسِ نوکِ بدنِ کُن

اُما وَا تا یں تاوَن زدنِ کُن

رزاہِ عشقِ چھم زہنِ مہرِ مہشِ مہش

لماں چھیمِ عقلِ پنے نینِ سرحدنِ کُن

غمون وچھ مہ دآ نستمند بے دیں
تنگن باواں خوداہ تراوان گریھاں خار
کڈاں پنجس شوٹھ ہی دوہ پالنشہ ناداں
بیدین ساون نی راضی نغمہ داہ یار

مبیہ و ون نکلت ساہ حکیم نے نواز ن

طیبین مرشدن دانایے راز ن

دس چھی قبلہ سا ساہ کعبہ سا ساہ

مبیہ و نتم کیاہ کرکھ پانژن نماز ن

پچھس منتر اکھ شباہ تباہ آسان

پچھس منتر اکھ گلاہ خوباہ آسان

پچھس منتر اکھ فداہ آسان فلک میں

پچھس منتر اکھ زوناہ تھدہ شاہ آسان

اگر حالات سپدن نا موافق

دیباغس کھے پہاں بختس لگاں زاجر

نعمہ داہ بوزن نعمہ داہ بوزن مہ راون

جوانس کھین، بدس آشتی، نیشرس ماجر

(۶۷)

گویش توفل شینه بالین تاپه نطه منش

بستانس گیمز زلفن چچه نه نطه منش

زنی پوشو چچه دومت یاره سند رنگ

نوی لچ مبر چچه بادم وار تر نطه منش

زُستنه آمنت چھ لوکن مہند سمندر

لوکپو بٹدی مردوزن حاکم قلندر

دِتم وُمنی نیرہ ناکاہنہ زانی کاراہ

کینی زون چھپس بویتھ عرصا نٹس اندر

وطن میوئی بہاسن منرچھ ناہی

چھیتو کئی میرتہ محو دکاہی

چھ اگوہی نا دس منرجج گاہتو

عرانی اوری جانی نظا می

نہیں دل، آسمان دل، لامکان دل

خود دہ دل بندگی بُند امتحان دل

بجز دُچمیس سُبُھاہ عاباہ نہ چُس بُد

لوی تیراں، پیوی ڈیوٹھم تان دل

(۷۱)

مہرن اکو نصیحتہ کُ غریبیں

مہ بن ناداں مہ و دینہ نش نصیبیں

نٹس چھی قومہ دزنک ٹھیلہ کینی تنہ

سہری گانٹھس بنوایاں سچاں جڈیہیں

زود آہم دند کو دُم نرو دُم پھر کھاہنیو

دو دُم اکہ بے بہا نکستہ حکیمس

پتھر پاؤن چھ آساں خیمہ و آلیس

ہکیل کو دنی ہواں پڑتھ چھ خیمس

پھیکین پیٹھ تھو و تھم بارے امانتھ
 بیٹھاہ کوٹ زندگی ہند بار کوڑ تھم

نظر کر تھم، مژر اوں تھم نہ تھو دل ہم
 مرن مشکل، سن دشوار کوڑ تھم

مَرُورِس وُون نَحْوَ حِن رَذَرِیْ رِہِ مُحْکَم
 اَکَرِ لَکَہِ دَاغِ تَہِ وَنِٹْھِ سِ مَوَّلِ کَرِ تَھِ سِ کَم
 اَمِیَّائِ سِ دِلِ سِ بَیْہِ دَاغِ دَا رِہِ
 ہِ رَا لِ کَیْہِ کُفِ چُھِ مَوَّلِ، وَ اَلْمَدْعَمُ،

نہ ایمانہ نہ اخلاقہ امیرن
نہ فقرچی اکھڑتھاہ حاصل فقیرن
اما انسانیت کپہ کیارہ رُسا
دلس ماگراے لبخ روشن ضمیر

جیاتک دُول واین والہ یارہ
 یہ بھی کبترن دہن ہند باندہ جشاہ
 جیاتک پے لکھ ہر گاہ سرکھ وقت
 نہ نتھ صبحاہ نہ نتھ شامہ نہ پیشناہ

Accession Number.....
Co24..... Class No. 23161

(۷۷)

سُہیجہ از تمام کُرم دِ شکاری
یہ چھا ممکن ز نزا دیم دقت پری
جفا کارن چھ بے شکہ تان چھکاران
گہر ماراں چھ تھو سینر دیر گیری

سنن اٹھن دھین مہنر ز ندگانی

پہ ژون پانژن ژہیلن مہنر نو جوانی

کریس ناشکر دوس نارضا مند

ژہ دن کر مہنر چھنم نا مہربانی

سیرس سرپوشِ حُجُم سیرابوہ پیرس

سکندر شوکتش گردوں سرسیرس

نہ نخر بجاہ نہ طوفاناہ نہ شوراہ

تلاؤک آبِ حُجُم گومتِ ضمیرس

پنهان اعمال دُشمنه چُشم سوزان گاش
 تیمبر آسم ینیمتر نورس کوزم نار
 وچپان چُپس نحر سُنْدِس احسانِ عاس
 بُران چُشم آتش سوزد رس ما یگیم تار

تخیل منوں پھیراں کائنا نش
کراں آوارہ گردی شش جہا نش
زُہندِ تہ تراواں چچارواہ ساس عالم
فیامتہ چھم مئیہ آساں رانی را نش

مہ کر دعوائہ بن مغرور نہیں کر
 مہ کر تھالے دل نش دور نہیں کر
 پیچھو کر مڑ چھنے اونگھن نہ زالین
 کھشرو پھنچھرس کر تھی نو سوز نہیں کر

کھنڈاں او بریں کلس نیچہ ماہیم ڈوٹھ
 گر شاں تیلہ مل نیواں مخم ساہن روٹھ
 وچھاں نل گر ژاں ڈاں کرہن نور
 وڈس آساں چھ زو زیادے پہن لوٹھ

زُهْ چُحْکِه سَتِه سَاپِلِن هُنْد و نِتِه چُحْکِنَا

زُهْ چُحْکِه حِلْ مَشْکِلِن هُنْد و نِتِه چُحْکِنَا

مِه کَرِ شِه مَنیا بِن کَتِصْن کُن مِیونِ ذِل و چِه

زُهْ چُحْکِه مَالِکِ دِلِن هُنْد و نِتِه چُحْکِنَا

اگر فکراہ کرکھ وانکھ ژہ پاس

خوہ دایس باز کاہنہ وائی نہ شالیں

میہ چائی دیر ژہ نے نالیں تھنکھ تھپھ

زمینس آسمانس لامکانس

هوس کاری اندر رأوم جوآنی

بجر و دم کھورن نل ناگہانی

کنن زر پیوم حشمن گاش رووم

وہں چھم بوزن تنگاں دیناچھ فانی

نسب چیم حقودتہ عالیشان چیم ذاتہ
 بیٹھا ہاتھ تھندی چیم بزرگن ہندی مقاماتہ
 مینہ را ورنہ ساری خاندانک
 کورم شاہتہ مناجاتن خرابانہ

به دینا ه زون مُتْچِم زن ته بنوراه
 کھنوان چھس کاسه تیرن سته تنوراه
 خبر دوزم نه ژ وپس رامه هونو
 اوتم پهلِس ته پانس سته گنوراه

نِس لَوک نَار وِج دَوِ لے یہ دتھ واد

اڊین لہج بولھ، اڊین پھٹ بولھ لکھ ناو

میہ وون مانرن مہ براند نشینہ عجم تراو

چھ پانے واو، پانے ناو، دریاو

(۹۰)

و چھاں چھکھنا زمانس کیا، بختہ آو

چھنا پرتہ کائنسہ بند معبود پرتہ کائنہ

خلیلس اوس اکھ مزود گالن

چھ بختہ دورس اندر مزود پرتہ کائنہ

وچھکمہ پانے اگر دل چھی ژنیہ آگاہ
 چھ منک ابتدا الملک لله
 چھ پترن سک دواں مولن دواں درو
 ادین رہبروناں اڈی گے شہنشاہ

چشم سر بایه اولاد آدم

نوشی هند لازمی انجام ماغم

چه گشته تر نه دوه نوشی بید حد مقرر

دھیم ذی الحج ، ذعیبیم ماه محرم

(۹۳)

کرمیا کار سانا غم گسارا

رحما قادرا پروردگارا

لله روزا چون استه بنده غارن

پس پدیا رحمت چائین گوارا

لَا تَهْجُوكُمْ زَانَاً نَهْجُكُمْ اِيْمَانُ نَهْ عِرْفَانُ

بِهْتَرِ مَيَانِ نَهْ تَهْ مَنْتَهْ دَرَجَةِ شَيْطَانِ

كَرِيمِ كَوْرَقُمْ يَوْتَا مَنْتَهْ زنده نَهْ وَ هُنَسْ

مَنْتَهْ هُنُو زِيْمِ وَ دَنْ رُتْ كَرِيْمِ تَتِيْمِ اَنْ

پے مہر زنت گہتر چیم پرانہ وارن
ونے کیاہ دامس تل نال و و نم
سہراہ گورھ یس مبیہ سوہے تو پوہ شکاہ
پلو بدلا و سن یشر کال و و نم

بدر بختش بن گورثه یار کانشاه

بنه گورثه نارس کون گلزار کانشاه

فراگرمس به قدم دین و ایمان

اگر دیر بهیم دل بیدار کانشاه

زنیہ کن ڈیشٹھ گڑھاں سوں گولہ لایں

زنیہ کن ڈیشٹھ یواں آگہ شایں

مٹاں یوسف زلیخا نوئی وچھاں خاب

اساں مے خایہ، بُتھ ووشلاں شہر الہ

(۹۸)

مہنہ و نین کا ہنہ اکھا کس ودا کس مود

کس آ و مول مژ مہنہ کس چھ بے سود

گلاں کم کم سکندر خم نہ دارا

زبان کی شاخ و چھ مژ ساپہ بدی وود

خود آگاه کو مردِ خود آگاه

انا الحق دون بنی یزید هو الله

گدا کو میں بہ توگ زان بن پان

شہس یزید چو کرسی کو شہنشاہ

دوہیں رو دم بتی کو رخم مذاقاہ
 بٹھی دواہ بوس نیرتھ گوم کیاہ گوم
 دپاں پنہ اوس آمنت پنتہ پیارے
 شو نکتہ وچھ سن نہ پیرتھ گوم کیاہ گوم

چُھ دِل آساں مفا مے حق تعالیٰ

چُھ اُتھر زاکاں دوسے ابلیس بدکار

یہ کتھ چھ ہ گاہلیو وئی مہر اُپر کینہ

چُھ اکثر کر زُنس پر زون کراں لار

(۱۰۲)

مُریداہ، صَادِقَاہ، رُوشَنُضَمیرَاہ

پَنُّنُ مَشِکَل و نَال بُوْزُومِ مَیہِ پِیرِ

اَکِیسَ لِحَس نَمَالِ حُجُوسِ زہِ پَرِ سَلَتِ

بَہِ رَیجَہ چَہمِ سَتَہِ کِیوِ نِیرِ اِضْمِیرِ

شک حاصل یتیم پیرک مناجات
 چه اُفق سانس اندر آساں فتوحات
 خبردار ! یتیم به اُفق سانس گریه شنب
 ز شمس غور زور سحر کرد آچهر سحر رات

(۱۰۴)

ترئیہ دشمن، نفس تے، دنیا تے ابلیس

یہو لوکس مفا جانش وئے کیاہ

دوہس مجھیم کار آساں جال سارنی

کھراہ، ہیو جھپس پوای رانتی نے کیاہ

(۱۰۵)

چھنا کنتی کنتی گڑھاں آچھر پتھ ڈوٹھی
چھنا زبرک عمو ما غار آساں
دیس نے وے ریاضتھ کیاہ کرئیں سوچھ
چھ وزو یس ہون شب بیدار آساں

(۱۰۶)

دیوان پرویز چیم فرما دوشمن

بنوا اوسس بنی اولاد دشمن

دیوان نائیل اے فرزند آدم

چھ بابیں بوسے مادر زاد دشمن

(۱۰۷)

چھ و سو اس اندر انسان گشتاں گمیر

کراں مسلو دین و ایمان قبالہ

نگن ہا و تھ نفیکاں، تارتھ لداں تھ

پنوسوری تمس پافس حوالہ

(۱۰۸)

اگر حاصل کړن چچی کینه ته کړ اذو
پگاه مو کلکه ته سوری ساز و سامان
جوانی زندگی ، شوهر ته به فرصت
به سوږی سپیده خاکس ستنی بکسان

نجس د اوس قرارا چھم نہ ویسے
 دو کھن دادین شمارا چھم نہ ویسے
 گے ناوس رثہ مازانکھ مہ کیاہ گو
 دلاہ چھم بالہ یاراہ چھم نہ ویسے

کوه لن و دوتھ گرز تہ ویرین دراپہ بامن

زمرڈ ہی منبتہ گے بالہ دامن

بینیل ہیوا اولن ز مینس سوختہ واون

یئبرزل نیندرہ دژہ دتھ چاکھ جامن

(۱۱۱)

جوانی رادہ رادہ چھم تمنا

جوانی گرہ میہ میہ دودہ تارہ واپس

بہ چھپس سنی نارہ ویرہ پری طہیت کھن کھن

دول میلہ دودہ لوش تر دودم داہنہ تاپس

سپاہ برفقہ اولیہ بدول جمالہ
 دل دیپ غم کمرس اُندی اُندی طواف
 مینہ دیپ مس دولہ ناموس نثرحت
 دوین کعبس نہ چھے کرہنی غلاف

بڑھ چھکے تھانڈاں میہ نش عاشق نوآزی

کراں چھکے غزنوی آستہ ایازی

اگر پانے بنکے معشوق - زانکھ

چھبہ سنس سیتو آساں بے نیاز

پہ کتہ سر سبز چھپرے مونس منز

وہ آسن ماگہ پھاگن مار سادون

بیس کھڑید نکھس دل و تھ پدین تل

خہ داین لودنٹس اہہ بارہ تاوکن

سحر و قتن تکر بنراں نہ پھیراں

اناں باغوتہ بالو منتری تلتہ و پور

نکھوٹ چس تو نہ بہرہ منہر واتھ دواں پام

ڈیس نہ نش چھینا آساں شورہ گی کپور

کھٹاہ وُغری پوئیس شمعن کشن تل

وُنتہ زائے نہ عشقک میر مُفَصَّل

وُدیجی خوشبوچہ بے شکہ رُوح پرورد

اما پیلہ سینوا سیس نارہ منقل

دُعاگوئی چھ یا عالم پسندای
 بتو لاکن چھ دُیناہ روسیای
 تہہ کری زبیس پادشاہی منز فقیری
 فقیری منز تہہ کری زبیس پادشاہی

کمن قطران سہ بخشاں کم سمند
 تہمس اٹھ دایہ دوی کم کم سیکند
 نماہ روزاں خمدایں کیہ منکیم نا
 سکن اٹھ دایہ دن آسپا قلند

چھ علمس مشغلے مشکل پسندی

بینین سادون کھن مشکل بنیادان

یہ آدم زاد کم کم کار کرہ ہے

سچا رس عقل چھپس یزدول بنیادان

مکانک بامہ روستی پور دُنیاء

دقہے اوڈری لبن ہند پور دُنیاء

ہنس وری پس تہ ہرگاہ زندہ روزک

پتو لاکن چھ وانگج وور دُنیاء

پرتھم زاین دو پکھ چالا هچھه دُنیاہ
 یجن ہندی کینا اوڈر مالا هچھه دُنیاہ
 دیاں داندر ندیری والا هچھه دُنیاہ
 فراین وون زیری زالا هچھه دُنیاہ

بسیکته میله اس تنیه زونم مساوی

دویم جسمس گورنم آرام وانش

دول میله دوه دول نه هیشتم فکرتش پیله

سفر حشم ز یوکه، پیچیه حشم کام وانش

(۱۲۳)

دلس منترنا و نه مبدی هند تلام

و کهن پند کامیابی هند

عمل کینه چیم نه ستند چیم چانه فضله

أَحِبُّ الصَّالِحِينَ وَ لَسْتُ مِنْهُمْ

مَدِينُكَ عَشِقَ مَدِينُكَ جَشْنَ نَوِيْرُ

①

سحر و فتن پہلے لٹج میٹر چھپے گوش
چھ سنگرمالہ طور کے پائے ٹھہرے گوش
دل منتر یا محمد پوشہ ٹورین
زیون پیٹھ یا رسول اللہ چھ پوش

(۲)

مدینک شام زلفن ثابہ طورس

مدینک راتھ چشمن سورمہ نورس

مدینک صبح پر نورشش جہان

مدینک دوہ جلا دیکس حضورس

(۳)

چُھ بھون بھون عالمن بھون بھون زُمیناہ
اگر تہ آسہ کا نہہ لسن آسہ دیناہ
پنہ پائھن پنہ سکاہ مدیناہ
گنی چھکھ رحمانہ للعالمیناہ

(۴)

چُھ کھپس سنگِ اسود داغِ سینس

عرقِ کھپس زمرِ یکِ پشپانِ جینس

سُبیٹھاہ ارمانِ کھپس بخشس نہ دانت

شرفِ بپس تنہو عطا کو رمتِ مایس

⑤

اگر زندگانه تبه دُنياه دين راوى
اگر دينى رُككه دُنياه كُتر مى بناش
دُچهرى اُچهرى دين كهو در اُچهرى چُهد دُنياه.
محمد مصطفى دودن و پُتر اچهن گاش

(۶)

محمد بے کس، ہند کس محمد

دکھ آرام رو حک رس محمد

بجائیچر چھے کئی وٹھ رٹھ پیے وٹھ

محمد بس محمد بس محمد

(۷)

سور و نوق عالمک زینتہ جہانک

زمینک آبرو ے دل آسمانک

عہ عرشک جانور، فرشتک شہنشاہ

مکانش درجہ یزدت الامکانک

زمانس سیتی چھم پر خاش بکھنا
 فقط چھم چاہیہ لطفی آس بکھنا
 چھم عرشس کن نہ فرشتہ تھم قدم چاڑی
 وندے قدین اچھن منہد گاش بکھنا

۹

بِسْمِ رُوحِ پُورِشِ تَیْبِہِ کَرِہے مَالِہِ بَکھنا

بِہِ بَرِہے لَوکی مَس پِیالِہِ بَکھنا

اُچھن بَہُت کَاشِ دَندِہے لالِہِ بَکھنا

نَدِہِ بَکھنا ٹاٹھ سَا نَہا ہ سَا بَکھنا

۱۰

لجہ چھپس بے مایہ بے مقتور بے کس
زہ چھکھ پرتھ کائنہ ہند فریادیں
میںہ شو بیا چاہیہ دیدار چو نہونی آس
تھواں چھا عطر کا نہہ ناپاک باسن

(۱۱)

کھن ميانن نھو کھنا گوش بکھنا

ميه ماوتھ جلوه بکھنا گوش بکھنا

دینک لاله عابن ستر کړی زیم

زه چکا ميانن مرن سروپش بکھنا

عملِ حُجْم بد تہِ دِلِ حُجْم سا دہِ بکھنا

خوشی چھیم کم تہِ غمِ حُجْم زیادہ بکھنا

اگر بُتھ ما دہِ ہمِ تفتِ دیرِ بدلیم

فدا کر شمسِ چھے آمادہ بکھنا

بہ سوزے ساہہ بُدی صلوٰۃ بِکھنا

دندے قدم بہ نہ و دودہ راتھ بِکھنا

بہ کورنس خاریج مودہ دار نفس

سیٹھاہ دشوار چیم حالانہ بِکھنا

میتھ پھولہ بن چانہ بیتھ گلزار بکھنا

میتھ رتھ بن چانہ بیتھ آزار بکھنا

چھ منیا بنن مشکین حل اکھ نظر چاغر

گمبتر خیم زندگی دُشوار، بکھنا

تہ چھکے محبوب دے سندن محبوب بکھنا

تہ چھکے دودن عالمن بہر شوب بکھنا

رست چھیم دتہ گہمتر محبوبہ میاں

نظر کرتے تہ تہ پہ پیغم لوب بکھنا

کلس پیٹھ چھی لہس رک تاج پکھنا

ژنیہ چھی دون عالمن پیٹھ راج پکھنا

کرکھ نا اکھ نظر ما زاغ چشمو

مینہ حاصل سپد ہے معراج پکھنا

مَوْطُومُ سَوْرُ دِی بَکْدَالْتَدِ تَنْتِشِ جُھِمِ
 حَسَدُ مُصْطَفَیٰ فَرِیَادِ رَسِ جُھِمِ
 تَنْبِہِ جُھِ دُنِیَا تَنْتِہِ بَیْہِ چُکِہِ کَرَانِ نَا
 مِہِ لَا مَوْجُودِ إِلَّا اللّٰہِ رَسِ جُھِمِ

یہودی عزت ہے چھم نیک نامی

انہی چیزن کورس نامی گرامی

کھورن تل چھم سکندر جم نہ دارا

جیش چھم تہمند داغے غلامی

(۱۹)

نظر کرتھم تہ زن پو تا پم شینس
کلیں نوی ہرنہ نوی ککھتو ز مینس
اکی پروہ آم زن دھن عالمن سونتھ
بھ وندے دین و دنیاہ اٹھ جمینس

ار پُر بخشم بیارم گیاه گزنی کم
 کرم گلزار نارس گیاه گزنی کم
 پتھر پیمیش تبه گیمیش فقیرس
 بلندی دم ستارم گیاه گزنی کم

اگر فکیراہ کرکھ لے مرد آگاہ

چھ اصل عبیدۃ اصل هو اللہ

چھ روحک ابتدا نووک ختم داوند

محیر دون یو جسمس منن کیاہ

سینٹھاہ کھنڈ آغہ مولائے مدینہ

یقینک کس تو لائے مدینہ

کرن دینش تہہ ضم میسم محمد

یہودی گو حمد مولائے مدینہ

نخه دایس سندی ہم عنوان آسن
 نورشتن نش تہن دیہان آسن
 مگر با این ہمہ انسان آسن
 یہ گو پیغمبری ہند شان آسن

(۲۴)

مسلمان چھپس یہی چھم نیک نامی

نسب چھم شاہ بطیاشتر غنہ لامی

وطن چھم وسعت اللہ اکبر

نہ چھپس مصری نہ چھپس نرکی نہ شامی

زما نك حال يارن هنر حكايت

①

زحمہ کج تھو ووالس پٹھہ نہر حیان
کرم ناود چھ تہی سینر نور وایان
زمانے کو پھر تھ سوروی پھر تھ کو
دیپان گاہی بلین بانن وکری ٹھان

(۲)

شرفیاء نس کلس کھوت مُت کیناہ
کھراہ تس باگر آمیشر ناز پیناہ
لکال دب رایتہ کالن گاش داریس
تینبر کائیس اکتس کیتھ لال پیناہ

کس بیچہ بیشر و لین منیر بادشاہی

حقیقتہ ترا و، کوک و آہی تباہی

خوداہ مشرود و پوت لین کر عبادتہ

ضمیر اہ کن نہ مسئلہ بیشر و سیماہی

(۴)

نہ چھکھ خوفی خہ داہ در دل نہ چھکار
وئے کیاہ حضرتے انساہ ہند و کار
خہ داہ تر و وکھ انگن ہو وکھ تہا نہ گے خار
جذا مس منتر کوڑکھ دُ نیاہ گر فتار

⑤

اُکھ کینو دندگی دُشوار دُشوار
بیتھ کینو دوتس اِنار اِنار
دُرته دون راتھ اُکھ مہ حتاج ڈون
نعمہ دایاہ ظلمن لنگون گرس نار

(۶)

بصد سختی غریب کفره دتی ٹھول

خوہ جن دیت نوکرن فرمان رچھو ٹول

غریب تھورہ نیو وکھ نیل ژالکین

ملکدارن دیوال خانن کورکھ زول

(4)

زبردست غریب غنّو وُھتھ کٹار

کھلے کینہ ناوش، لہراوش پار

گڑھتھ پیرس وونگھ احوال، دوپ نکھ

گڑھو ختمہ پیر و آغس منگبو خار

۸

نہ چُھکھ خوئے فخر دہ در دل نہ چُھکھ کار

دوہیں تہی پھراں رات گینداں زار

نہ تعلیم ماہ نہ تہذیب ماہ نہ شو باہ

دروال نقویدہ چھلی چھلی چنی وٹاں دیار

⑨

یہ سچھے اکھ وعظہ مجلسِ ایبیا الناس

گھر کی ناساز چھم، بیمار چھم ماس

وَنفُو کا نہ آنہ اکھ تا جی کرو جمع

پرو توه کلمہ ساساہ، اُسی کرو ناس

دیاں گامس اندر قادر سبہاہ آو

وئے کیاہ زن متن شوٹن بیاہ آو

زنانہ واجہانہ ، مرد و گوی کینی

بیازن ڈیر گے ، کہ کرت و باہ آو

۱۱

نہ جبر ملایا نہ فردوسا نہ خوراہ
طُہوراہِ یس دِلَسِ اِنہ ہے سُروِ راہ
چُھ اُزِ کین بے پیرِ میضنا کُلِ بِن
سِلماں ٹینگِ باساں کوہِ طُوراہ

چُھ ازی کس فلسف علمس ہو کھو تاو

نہ چھیس گرمی نہ چھیس سوزش نہ چھیس حادثہ

شک کٹھ کوش گمان ہنر شیش گانٹھ

قیاسک شین، تخمینک ترن فاو،

میںہ وچھ پرتھ فاضلاہ پرتھ بامیںراہ

دندس یہ یہ کراں بنہ ناکمیراہ

ولین ٹوٹھاں چھ دے ارزاہ دیگر

نمن دستنی بناں نصرًا عزیرا

تَمَسُّ تَاوُنَ بَمَسِّ بِي سُنْدَاوُن
 مَكْرَاهُ سِنْدِ كِرَه كُفُّ تَعَاوُن
 مَبِهْ وَجْهْ بَمَنْ دَهْنِ وَدِرِیْنِ مَبْنِ یُوت
 مَلَطْ كُوزِ نَا پَرِ وَرِ تَمَدُن

چُھہ فر فین اندر انگریز کو شر
 اتھو کنی بوت گتھو کنی تینر کو شر
 بنتھہ حاکم دباوان مینر کو شر
 لماں ریدس، گیواں گلریز کو شر

تفصیلاً کلچر نیو ماواں دین کو مشر

مشید و مشر کماں آمین کو مشر

وہ تھاں مزہر پاں الحمد للہ

بلیکس مشر کیاں ویکسین کو مشر

دپاں میلہ عالمی ریڈ کراس پوٹ او
 دوپہ شکیلین شرین دو تھمت سٹھاہ ناو
 گر تھتھہ راہی کر دکھ ہو دکھ دودھ تین کیت
 مین کن کوین تہ اتھ تھووم تگن ناو

جو اہرلال سودس پیٹھ اناں دیار
 اول بیرن سیدال دوعریں انڈرکار
 بڈین صبحن بنان یاری گنڈاں زار
 مہیہ مسکینس سنن پیرین کھنواں لار

(۱۹)

سکولس مشنر بنیومت ماسٹر جی

کھنڈو کنڈ کول کنڈ کنڈ زور جوانہ

دو پُن فہ درتھ چھپہ دہ پس ترین متن سٹڈ

چھ مجبورس کراں موختار دانہ

سہمگاریں قیام شد وہ ترہن کرے

دیباں رسوا کر صحت متھنک بختین بے

نہ گو جانی، مگر کانٹا مہا پر ترہنیں نا

پکا، پٹھ کیا، رہ چھکھڑاں زبک

کراں نِسوارِ مرغِوزی چہواں چائے
 کھیواں منقکُ بتاہ، فِتنِ رواں آئے
 گاو کر زونہ پیچھے کھسکھس گمہ لکھ لور
 مکن چھپنہ ورنہ انداں تارِ سخی نیاے

بوم چھس اعلیٰ است کار، چھنا
 کندن ہندیب شریف آزار، چھنا
 بوم چھس گوین دیان تویر کو نظائی
 بوم چھس لوین کنداں دستار، چھنا

اُنک تہذیب پیچھے جس دیا دار
 ضمیریں چار، نفس ترا دو گدیجی
 شکم تھاؤں اچھن تل دل ٹن تل
 حلال سے حماں کر کئی لیجی

بُدن و دُخت پر دُشتری گامنی چھتی پیری

زبان رُخو کہ، جوان گو نہ بوزن

ایستس عالس اندرونم زبہ پالے

پُھٹا دشتوار گومت زبہ روزن

لطیفاه راتھ وون خم لالہ کھارن
 تہر داس اگس وون سوود خارن
 پینو نیتن پڑہ کورنک حالہ ہمارن
 مینہ کر یاری پینو پروردگارن

دُہن آن تہ چھم ہیر مہر مہ داس کھار

دُہن آن تہ چھم نومت مہ شلوار

دُہن چس زالاں مہس دہس پتس زین

نہ تھہ لہہ تے نہ تھہ دہ تے نہ تھہ نار

پہن تھوون غریبن تے مزدورن
 دتن دیناہ اپری زیلین نہ ثورن
 نیس چالاک انسانو کدہ ٹھل
 غریب ساہ تٹی پراں چھ حورن

(۲۸)

کھنڈس کوڑنیرخ کم داناه ورنین

پس لوت پاتھر حمداه مامہ پیرن

نول کو سروک نہ نونش بجاو کو کم

خبر وخی گامی گامس لاله میرن

از یک تہذیب چھی پردس فلتھ لاش
 زمانہ وایہ ساری سرگرن فن فاش
 گرن فن یکبار ساری چھتری کوہنہ نخر
 تہن گہ، بالہ تینتا لین پین گاش

سُج پھول تر و پر تو آفتابن

زمانن ہیوت کرن تاثیر خان

سنین و گیارہ و گیارہ نیارن سیر کو

دس پائس کنوی کر انقلابن

(۴۱)

دچھاں چھس رنگ دینا چھس کھنواں تھاس

تھان چھم دل کر تھان چھم پادہ دسواس

نظر کر گا ملین توشس پوواں کیش

دچھان گزھ آھفن ساسن کراں ڈاس

حکیم تے طبیبن ہندو زہ ہتھ وان
 چھہ اکسی جا پہ لو کن دادی کا سان
 بھہ وچھہ بن اکھڑ وناہیں فکر نہ ہے
 امارو حس نہ مازاہ دود آسان

(۳۳)

اُجھلس وونکھ سرکار والا
کھوٹین پائن کنکھ پوسف جمالا
میہ کور انکار تھون طرفن لگم نار
تو کالت علی اللہ تعالیٰ

جہالت کر دے زہ پیڑ نہ پالیں

میہ و نغم کس چھ لیں انسر اوہ نیالیں

مسلمان اسی رٹ شیطانہ سنہر و تھ

جوابہ کھوش افس کہتہ کورخہ والیں

امیراه اکھ وچھم زن ناپہ دانداه
 ہتک کر تھہ بچھنس کرہ یدگدائی
 دین دژم کو ائی چھکھ تہہ قادر
 کمں احمق بچن بخش تھہ دائی

سُبْحًا زَاہِنَہٗ وَجُحَیْنِہٖ مِّنْ یَّاسِیْرٍ یَّا نَزْکَہ
 کَرَامٍ وَّیُؤْمَرُ اِذَا پَاوَنَ تَہٗ پَاوَن
 مِّنْہٗسِ بَہِیْرٍ سَمْنَدِرَہٗ کَھوۃ تَہٗ سَمَاوَار
 رَہٗ وَنَ پَانِیۃٖہٗ کَوْنَا عَقْلِہٖ تَاوَن

چھ سنی زورن بناواں قطب ساقی
 بنتھ سیتاری گے دستی قلندر
 چھ ساقی سُنْد کرم خاکس کراں سون
 گِلٹھ سازن بناواں کیمیاگر

گمبیر ^ط ^ط ^ط زندگی پر مہیر گارن

بنیومت دودہ نہ دین تاورن نہ فرادن

چھ گومت زندہ روزن سخت مشکل

سیٹھاہ ننھو دنیرخ کو ناٹن نہ گادن

اکئی کاراه وچھم ازی کین فُتیرن
 کیناں فُتیرت، ہیاں شلور و سیاہی
 تہناہ چھم بہ وچھم ہن اکہ فقیراہ
 کھورن تل آسہ ہیس پادشاہی

دِیَانِ چُپُسِ تَالِ کُلِّ لَدِ مَائِهٖ وِدِ مَآ

دِزَانِ چُپُمِ دِلِ زِهٖ سَوْنِهٖ دِرِ دِمَنْدِی

بِهٖ کَوِ سَیِّ دَوِرِ نَابِخَارِ بِنْتِهٖ مَنَسَرِ

بِنْتِهٖ کَوِ کَوِزِ پَرِ سَنَکِهٖ نَقَشِ بَنْدِی

وچھم کیا کیا ہو بدکار چشمو
 اگر بوزکھ مثالاہ اکھ ونے بس
 پیرس اُونٹن کھیمبر ورہ مُلہ کیس اُس
 پھس کھنہ بل کھستہ دُونس زکھش

کٲتاه وٲنٲ راتھ اکر حاکم نشین

پھٹھ درامٲر بچارس اس نش زپو

ہنس ورعیس اکھاہ نارس کراں گتھ

اگر ال غابہ تھ منسر گواڈرتھ پیو

دزان سبب انس اندر زن نار آبی

مرن مشکل نس دشوار آبی

دس تکلیف رُوحس چار آبی

اگر اولاد ناهموار آبی

لے کا ہنہ بر زباں اللہ اکبر
 کراں جاں گھر تہ تش پاواں کنن ز
 کراں ہر راتھ وناں ایماں نہ سہلا
 کمن غارتگرن پیو ناو رہبر

جواناہ اور نہ دور پادر سہا مینو
 بہتھ بے کار شکس منہ گمت گیر
 مینہ کو کیا نام تے پر زحمس تہ یہ کیاہ گوی
 و شاہ تروون دوپن ای اوں تقدیر

گرس کھین کھنکھ پٹھو باج تے گور

کھرن بڑا بہرستی بدلو گس تھپور

گرس نو کر زہ پڈرس مالکس نور

کھرس من وزن، پیٹھ لدی مس نہ من پور

نہ آسُن گوینہ میثرموہ خُناج آسُن
 کُرن، کُری کُری بتکُ پر تو نہ دُشِن
 لچھس رہو پس کتھاہ و نیمِ شِرحِ پُراپو
 نہ آسُن گو سِٹھاہ آسُن نہ کُرشِن

بُداہ دیوٹھم کراں روغن مکانش

خواناہ اوس وؤہ وان پانی پانس

مہیہ وچھ تہم سہنر غلط بختی تہ رودا

دوشاہ نزووم دوپم کیاہ کو زمانس

سَیِّحًا کَالَاہِ نَوْمُسْ بِآءِ تَبَیْنِ

کَرِیْمَکَ نَابِہِ مَتَحَرِّثَہَا بِنِ تَبَیْنِ

تَوْتَرَاوِیْسُ کُہُ تَامَتَہِ تَبَیْنِ تَامَتَہِ

گَبِیْرُ دَتَمِّمِ، خَبِیْرُ مِیْثَرِ مَخْمُ دَا بِنِ

اگر کارس اندر نہ قصان دانی

زہر کو یڈ بہا کہ نتیجہ کارہ روستی

اگر پاڑار نا ہموار آسی

غنیمتہ چھی پکُن پاڑارہ روستی

(۵۱)

چھ بیون بیون کا بیون بیون قدرن
کئی نظراہ مہ کرت دوس تہ سادس
وگہوی گور کئی سناوچھ شال ووناں
تھاوت بڈچھ اردا بس تہ مادس

سید و سرکش نہ بنتھی پیری خاص کو عام

سلمان محمد موٹھ بن رام

غضب تھی سندیچہ کوتاہ بود و نہ کیاہ

اگر زان بڑھاں چھکھ کرہ پیکام

کدُم پندین کفہ کر و تپ زہ کپ سوب

مغل شہزادہ میچہ ناوم رُئیسی

نہ درہ نارس مانہ پٹہ آبس نہ بدہ زہ

نہ پوریم زہر قاتل ساس سی سی

